

Intensiveren kwestie van lange adem

Michel de Haan

Intensiveren wordt nogal eens als het antwoord op kostenstijging beschouwd. Maar hoe zit het nu echt met de kosten? Bovendien leeft de gedachte dat intensiveren niet zo gunstig scoort voor het milieu en het imago. Dit laatste lijkt erg mee te vallen. Verder blijkt intensiveren pas interessant als het extra quotum is afgelost.

In de berekeningen vertalen we intensiveren door melkquotum aan te kopen voor € 1,60 per kg. Hiermee stijgt de intensiteit met 2.000 kg melk per ha. Het melkquotum melken we vol met meer dieren. Uiteraard zijn dan ook de stallen, mest- en voeropslagen uitgebreid. Quotumaankoop en extra bouwwerken zijn volledig gefinancierd met vreemd vermogen. Hanteren van de derogatie tot een gebruiksnorm van 250 kg stikstof uit dierlijke mest leidt tot extra afvoer van organische mest (à € 9,00 per kuub). In een situatie met 8.000 kg melk per ha is ook dan nog geen mestafvoer nodig.

De effecten van intensiveren zijn vergelijkbaar bij alle intensiteiten en uitgangssituaties. Toch verslechtert de intern sociale duurzaamheid alleen bij het kleine bedrijf, omdat de extra arbeid geheel door het gezin wordt opgevangen. In de overige situaties wordt de extra arbeid ingehuurd. Ter illustratie zijn in Tabel 1 zijn de effecten op de verschillende duurzaamheidsindicatoren weergegeven. Ook effecten van een aantal invloedrijke factoren bij intensiveren zijn hierbij betrokken. Opvallend is

dat met name de economische duurzaamheid daalt door intensiveren, maar dat de overige duurzaamheidsonderdelen nauwelijks wijzigen.

Interessant als quotum blijft

Na de aflossingsperiode, bij een lage financiering en zonder tussentijdse uitbreidingsbehoefte, wordt situatie economisch rooskleuriger. Voorwaarde is wel dat we nog een quotum hebben na de aflossingsperiode. De score voor imago daalt niet doordat de bedrijfsvoering niet verandert. De ecologische duurzaamheid verbetert zelfs door extra mestafvoer, verdunning van het broeikasgaspotentieel en verminderde waterbehoefte van het gewas.

Hoge kosten bij intensivering

In de beginperiode worden hoge kosten gemaakt na aanschaf van melkquotum en aanpassingen van bedrijf als vergroten van de stal en voeropslag. Bovendien is meer mestafvoer nodig. Bij een ander milieubeleid gericht op meer extensivering stijgen de kosten sterker. Bovendien is ruim 10 % extra arbeid nodig bij een dergelijk scenario. Opvangen met ingehuurde arbeid, zoals in deze studie, leidt tot € 7.500,- uitgaven. Opvangen met eigen arbeid, leidt tot sociaal onacceptabele werkweken.

Wanneer perspectiefvol

Intensivering is vooral interessant voor veehouders die de bouwwerken (voorlopig) niet hoeven aan te passen en risico's durven nemen wat betreft het quotumbeleid. Verder is dit scenario interessant voor ondernemers die afhankelijkheid van andere landbouwbedrijven (voeraanvoer en mestafvoer) geen probleem vinden.

Tabel 1 Effect van intensiveren (met invloedrijke factoren) voor situatie met 700.000 kg melk en 14.000 kg melk per ha op duurzaamheidsindicatoren (afwijking t.o.v. Basis)

	Basis	Intensivering		Invloedrijke factoren		
		Toename 2.000 kg melk/ha	geen uitbreiding bouwwerken ³	Rente ⁴ is 3% ipv 5%	na aflossing quotum	Derogatie 230 ipv 250 kg N/ha
Aantal koeien	82	+12	+12	+12	+12	+12
Oppervlakte (ha)	50	+0	+0	+0	+0	+0
Mestafvoer (m ³)	0	+400	+400	+400	+400	+630
Quotum (kg/ha)	14.000	+2000	+2000	+2000	+2000	+2000
Liquideitsontwikkeling ¹ (€)	7500	-20.100	-12.400	-15.800	+4.000	-21.900
Kritieke melkprijs ¹ (€/100 kg melk)	31,7	+3,0	+2,0	+2,4	-0,1	+3,2
Arbeidsbehoefte (uren)	4480	+470	+470	+470	+470	+470
Economische dzh² (%)	111	-8	-6	-7	+1	-9
Intern sociale dzh² (%)	72	+0	+0	+0	+0	+0
Indicatie imagoscore (%)	99	+0	+0	+0	+0	+0
Ecologische dzh² (%)	98	+1	+1	+1	+1	+3

Interessant als: Aflossingsperiode te overbruggen is en bij ruimte (arbeid/stal) in bedrijf

- 1) Basisfinanciering is € 1,- per kg melk, met 10 % aflossing en 5 % rente
- 2) Duurzaamheid
- 3) 20 % lagere quotumprijs heeft een vergelijkbaar effect
- 4) alléén van de extra quotum-investering

